Eduard Wiiralti galerii Eesti Rahvusraamatukogus
The Eduard Wiiralt Gallery in the National Library of Estonia

Tallinn 2015

Koostaja / Compile by Mai Levin
Teksti autor / Text by Mai Levin
Kujundaja / Designed by Tuuli Aule
Toimetaja / Edited by Inna Saaret

Tõlkija / Translated by Refiner Translations OÜ
Endel Kõks. Eduard Wiiralti portree. Foto / Photograph:
Teet Malsroos

Esikaanel / On the front cover
Tagakaanel / On the back cover

Kataloogis esitatud teosed on digiteeritud Eesti
Rahvusraamatukogu digiteerimiskeskuses.
Works published in the Catalogue have been digitized
by the National Library of Estonia.

ISBN

Autoriõigus / Copyright:
Eesti Rahvusraamatukogu, 2015
National Library of Estonia, 2015

Eesti Autoriteühing, 2015
Estonian Authors' Society, 2015

Trükkinud / Printed by

Eduard Wiiralt

SAATEKS
Mai Levin

1996. a. septembris avati Eesti Rahvusraamatukogus Eduard Wiiralti galerii – suure eesti graafiku teoste alaline ekspositsioon. See sai võimalikuks tänu Harry Männili ja Henry Radevalli Tallinna linnale tehtud kingitusele, mis sisaldas 62 E. Wiiralti estampi ja joonistust, läti kunstniku Reinholds Kalninši (1897–1968) litoportree (1951) ja eesti kunstniku Endel Kõksi (1912–1983) õliportree Wiiraltist (1953). Lisaks tööde eksponeerimiseks rajatud galeriile Rahvusraamatukogus algatasid Männil ja Radevall Eduard Wiiralti preemia väljaandmise alates 1998. aastast raamatukogus regulaarselt korraldatavatel nüüdisaegse eesti graafika näitustel ning on seda toetanud. Kõik see on tõstnud raamatukogu mainet ja tähtsust ka kunstikeskusena. Valdav osa töid pärineb Henry Radevalli ema, 1946. a. Stockholmis Wiiraltiga tutvunud ja tema teoste suurimaks sõjajärgseks kollektsionääriks kujunenud Nina Poomi (1909–2006) kogust.

Kingitud teostekogum võimaldab galerii kataloogi uusväljaande reproduktsioonide osa poolenisti välja vahetada. Iga kunstniku loomingus on tippteoseid, milleta on raske ette kujutada mistahes väljaannet temast. E. Wiiralti kuulsaimad teosed on kahtlemata „Põrgu" ja „Kabaree", mis kroonivad tema noorusaegset loomingut, olles ühtlasi esimese Pariisi-perioodi (1926–1933) kõrgsaavutusteks. Neis avalduvad tema varasem ekspressiivne, uusasjalikkusest ja art décost mõjutatud stiil ja nägemuslik-groteskne elutunnetus eriti küpsel ja sugestiivsel kujul. „Põrgu" (1930–1932, ofort, vasegravüür) fantastiline peadekogum assotsieerub kohe Pariisis tollal aktuaalse sürrealismiga; teost võibki pidada selle voolu silmapaistvaimaks näiteks sõjaeelses eesti kunstis. Ühtaegu kannab ta endas sümboolset tähendust, koondades ühiskondlikele ja üldinimlikele pahedele viitavaid detaile (tulistav robot, lõhkev pea kindlusekujulise krooniga jt.). Pärast Teist maailmasõda hakati teoses nägema koguni selle ettekuulutust. Samas tehnikas „Kabaree", esialgse nimetusega „Elu tants", sündis „Põrgu" paarikuna 1931. a. Strasbourg'is. Selle juhtmotiiv on kõige vaimse üle triumfeeriv meelelisus. Siingi näeme sümboolseid detaile (magav Kristus pidulaua ääres, palvetava naise vari jt.), ent eelkõige haarab stseeni dünaamilisus, ennastunustava naudingu ja iharuse atmosfäär.

Eduard Wiiralt (1898–1954) sündis Peterburi kubermangus Tsarskoje Seloo kreisis Gubanitsa vallas Robidetsi mõisas mõisateenijate pojana. 1909. a. naases perekond Eestisse, kus kunstniku isa sai mõisavalitseja koha Järvamaal Varangul. Aastail 1915–1918 õppis Wiiralt Tallinna Kunsttööstuskoolis, kust läks Vabadussõtta. 1919. a. sügisel astus ta ühena esimestest kunstikooli „Pallas" Tartus, valides erialaks skulptuuri, ent tehes selle kõrval ka graafikat. Nii kõrg- kui ka sügavtrükitehnikaid oli ta katsetanud alates 1916.–1917. aastast kunsttööstuskoolis. „Pallases" Ado Vabbe ja Dresdenist kutsutud graafikaõppejõu Georg Kindi juhendamisel omandasid tema gravüürid juba üsna küpse ilme. 1922. a. märtsist 1923. a. septembrini viibis Wiiralt stipendiaadina Dresdenis, täiendades end sealses Kunstiakadeemias skulptor Selmar Werneri juures, viljeldes ühtaegu graafikat, nii sügavtrükitehnikaid kui ka litograafiat. 1924. aasta kevadel lõpetas Wiiralt „Pallase" kooli esimese lennu koosseisus skulptori ja graafikuna. 1925. a. sai ta Kujutava Kunsti Sihtkapitali Valitsuse stipendiumi aastaseks enesetäiendamiseks Pariisis, kuhu saabus 8. novembril.

Ainus Pariisi-eelne estamp antud töödekogumis on „Luuletaja August Alle portree" (1925, lito). Lito oli tehnika, mida Wiiralt hakkas viljelema Dresdenis. A. Allest oli ta 1924. a. teinud portree ofordis, ent litoportree demonstreerib paremini Wiiralti häid portretistivõimeid. A. Alle, kes tegutses tollal ka kunstikriitikuna, kuulus 1918. a. asutatud kunstiühingusse „Pallas", kuhu 1921. a. võeti vastu ka Wiiralt. Wiiralt oli töötanud pärast lõpetamist aasta „Pallase" graafikaõpetajana ning loodeti, et ta jätkab selles ametis

FOREWORD
Mai Levin

In September 1996, the National Library of Estonia opened the Eduard Wiiralt Gallery in the building – an extensive display of the great Estonian graphic artist. This was made possible thanks to donations by Harry Männil and Henry Radevall to the city of Tallinn of 62 proof impressions and drawings by E. Wiiralt, a lithographic portrait (1951) by the Latvian artist Reinholds Kalninš (1897–1968) and an oil painting of Wiiralt (1953) by the Estonian artist Endel Kõks (1912–1983). In addition to founding the gallery for displaying Wiiralt's works, Männil and Radevall established the Eduard Wiiralt prize in 1998, which is awarded during exhibitions of contemporary printmaking regularly held in the library. This has contributed to establishing the national library's significance as a centre for art. Most of these works are originally from the collection of Henry Radevall's mother Nina Poom (1909–2006), who met Wiiralt in 1946 in Stockholm and became one of the most prolific collectors of his work during the post-war period.

This collection of works donated to the city makes it possible to renew the list of featured reproductions in the new version of the gallery's catalogue. There are works in each artist's oeuvre that are so significant that they simply need to be included whenever a publication of that artist is produced. The most remarkable works by Wiiralt are undoubtedly *Inferno* and *Cabaret*, both from his first longer period in Paris as a young man (1926–1933). These two works display his earlier expressive, *Neue Sachlichkeit* and Art Déco influenced style and a visionary-grotesque sensibility in a very mature and suggestive way. The phantasmagorical collection of heads in *Inferno* (1930–1932, etching, copper engraving) instantly reminds the viewer of the Surrealist movement popular in Paris at the time; in fact, *Inferno* could be considered the most noteworthy example of this trend in Estonian art in the pre-war period. It simultaneously carries a symbolic meaning and brings together details that refer to vices within society and human beings (the shooting robot, the exploding heads with a castle-like crown etc.). After the Second World War some even started discussing this work as a premonition of war. *Cabaret* (initially titled *The Dance of Life*) was completed in 1931 in Strasbourg, executed in the same technique as its twin *Inferno*. The leading motif of *Cabaret* is sensuousness, triumphing over everything intellectual. Here we can also notice symbolic details (the sleeping Christ at the table, the shadow of a praying woman), yet it is the dynamic atmosphere of oblivious pleasure and salaciousness that dominates the scene.

Eduard Wiiralt (1898–1954) was born in the St Petersburg Governorate, Tsarskoye Selo province, Gubanitsa parish, as the son of the servant at Robidets manor. In 1909, the family returned to Estonia, where the artist's father was employed in Varangu, Järvamaa as the manager of the local manor. From 1915 to 1918, Wiiralt studied at the Tallinn Industrial Art School before going to fight in the Estonian War of Independence. In 1919, he was one of the first students to enrol in the Pallas art school in Tartu – even though he studied at the sculpture studio, he was also working with printmaking. He had already been experimenting with relief printing and intaglio since 1916 during his time at the industrial art school. Under the guidance of Ado Vabbe and Georg Kind, a printmaking professor invited to teach at Pallas from Dresden, Wiiralt's engravings became increasingly mature. From March 1922 to September 1923, Wiiralt was in Dresden on a scholarship, studying with the sculptor Selmar Werner at the local art academy, simultaneously working in printmaking as well, both in intaglio and lithography. In spring 1924, Wiiralt graduated from Pallas, being among the first to ever do so, and received a degree in sculpture and printmaking. In 1925, he received the scholarship of the Commission of Visual Arts of the Estonian Cultural Endowment to live and work in Paris for a year; and on

pärast Pariisi, ent see lootus ei täitunud. Kunstnik jäi pärast stipendiumiaasta lõppemist Pariisi, leides selle vajaliku olevat oma ande arendamiseks.

Algus oli Pariisis raske, nagu suuremal osal Montparnasse'i rahvusvahelisest kunstnikkonnast, kus Wiiralt leidis palju sõpru. Siiski sai ta juba 1927. a. Sügissalongi liikmeks ja sama aasta mais toimus esimene isikunäitus Jan Slivinsky galeriis „Au sacre du printemps". Galerist pakkus talle võimalust töötada suvel Fontenay-aux-Roses'is, mis talle väga meeldis, nagu naabruses asuv Sceaux'gi. Seal sündis muu hulgas ofort „Naised silindritega"(1927), esialgse nimetusega „Girls". Sõjast ja inflatsioonist vapustatud Dresdenis nägi Wiiralt prostitutsiooni lokkamas, mis kajastub tema tolleaegsetes üpris räigetes aktigravüürides. Pariisis oli erootika küll väljakutsuv, ent rõõmsam, elegantsem. Görlide kõrval on pildil kass, pisike silinder temalgi peas. Kassi kõrvutamine inimesega, inimolemuse vastupeegeldus kassi ilmes oli tollal üks Wiiralti lemmikmotiive.

Naisaktide kujutajana sai Wiiralt Montparnasse'il teataval määral kuulsaks, samuti illustraatorina. 1928. a. tellis Trianoni kirjastus (Éditions du Trianon) talt illustratsioone mitmele bibliofiilsele väljaandele. François Mauriaci essee „Lisa Bossuet' traktaadile himurusest" (Supplément au traité de la concupiscence de Bossuet) kätkeb ofordis Jacques-Bénigne Bossuet' portreed (Hyacinthe Rigaud' järgi), natuurist tehtud Francois Mauriaci portreed ja kolme nägemuslikku illustratsiooni, mis otsekui juhataksid sisse gravüüri „Põrgu" kujundimaailma. Wiiralt tegi illustratsioonid ka Aleksandr Puškini prantsuse keelde tõlgitud poeemile „La Gabrielide" (1928, ofort, vasegravüür); seda raamatut oli pärast sõda peaaegu võimatu kätte saada. Trianoni kirjastus kavatses Wiiraltilt tellida ka illustratsioonid Giovanni Boccaccio novellikogule „Decameron", ent Wiiralt piirdus kahe prooviillustratsiooniga (1929, ofort), sest teda hirmutas perspektiiv jääda pikaks ajaks seotuks selle mahuka tööga.

Noor Wiiralt oli üldse tööga väga koormatud, ta võttis reeglina kõikvõimalikke

8 November Wiiralt arrived in Paris.

The only pre-Paris proofs in this collection of works is the Portrait of writer August Alle (1925, lithography). Wiiralt became interested in lithography in Dresden. In 1924, he also created a portrait of Alle in etching; however, it is the lithographic portrait that really displays Wiiralt's abilities as a portraitist. Alle was also working as an art critic at the time, and was a member of the art society Pallas; in 1921, Wiiralt also became a member of the organisation. The year after he graduated, Wiiralt taught printmaking at the Pallas, and it was hoped he would continue doing so after his scholarship for Paris ran out; however, this never happened. Wiiralt stayed in Paris even after his scholarship finished, since he wanted to continue improving his talent there.

Paris was not easy for him at the beginning – like most, he belonged to the international community of artists in Montparnasse, many of whom became Wiiralt's friends. Nevertheless he already became a member of the Autumn Salon in 1927, and in May of the same year, he had his first solo exhibition at the Jan Slivinsky Gallery titled *Au Sacre du Printemps*. The gallery manager offered him the opportunity to work in Fontenay-aux-Roses over the summer, a place Wiiralt enjoyed very much, just like the neighbouring Sceaux. This is where he created the etching *Women in Top Hats* (1927), initially titled *Girls*. When living in Dresden, a city shaken by war and inflation, Wiiralt closely witnessed the face of prostitution, a theme that also found its way into his rather obscene engravings of nudes. Even though his erotic depictions from the Paris period are provocative, they do have a more lighter and elegant air to them. Next to the girls, we can spot a cat, also wearing a top hat. The juxtaposition of cats and people, reflecting human nature through the cats' expressions was one of Wiiralt's favourite motifs at the time.

Wiiralt acquired a reputation in Montparnasse due to his depictions of female nudes but also as an illustrator. In 1928, the Trianon publishing house (Éditions du Trianon) commissioned illus-

tellimusi vastu, sest vajas niihästi tuntust kui ka raha. Ent osalt tööpingest, osalt boheemlikust eluviisist, osalt isiklikest suhetest tingitud emotsionaalsetest probleemidest tulenes kollaps 1933. a. kevadel, millest Wiiralt väljus sisemiselt muutununa, mis kajastub tema loominguski. Senine groteksus, rõhutatud erootiline alge taandusid, maksvusele pääses harmooniline, klassikaliselt selge väljenduslaad. 1933. a. tööd on otsekui kahe väga erineva loomeperioodi piiril: puugravüür „Absindijoojad" mõjub nagu hüvastijätt senise eluga, „Neegri pea" puhul aga meenuvad kriitiku Hanno Kompuse sõnad: „Uus periood algab sügava melanhooliaga". Uus periood algas, ilma et kunstnik oleks Pariisist lahkunud. Kui mitte arvestada paarinädalast Itaaliareisi 1926. a. suvel, 1927. ja 1928. a. suvesid Fontenay-aux-Roses'is, üht kuud Bretagne'is Antrainis 1929. a., 1931. a. suve Strasbourg'is ja seitset Marokos veedetud kuud 1938.–1939. a., ei lahkunud Wiiralt Pariisist enne kui septembris 1939, mil põgenes sõja jalust Eestisse.

1930. aastate teisel poolel kiskus teda taas looduse poole. Oma armastatud Fontenay-aux-Roses'i ja Sceaux' metsistunud pargimaastiku jäädvustab ta peenekoelises ofordis „Maastik Pariisi lähedal"(1937). Ta joonistas sellal meeldi lapsi, lõi fotograafi Leroy' poega kujutavate etüüdide alusel võluva üldistuse väikelapsest („Claude", 1936, puugravüür). Pariisi Jardin des Plantes'i eksootilistest loomadest eelistas ta kaslasi. Kuulsa pehmelakigravüüri „Lamav tiiger" kõrval sündis 1937. a. vähem kuulus, ent mitte vähem virtuooslik akvatinta „Tiiger". 1936. a. toimus tema teoste suur ülevaatenäitus Tallinnas ja Tartus, mille korraldas kunstikoguja Alfred Rõude. 1937. a. läks see näitus edasi Helsingisse Taidehalli. Helsingi näituse kataloogi frontispissina valmis Wiiraltil

trations for a number of small circulation publications. The essay *Supplement to the Treatise of Concupiscence by Bossuet* by François Mauriac features a portrait of Jacques-Bénigne Bossuet in etching (after Hyacinthe Rigaud), a portrait of François Mauriac (modelled live) and three phantasmagoric illustrations that almost seem like a visual introduction to the world of Wiiralt's *Inferno*. Wiiralt also created illustrations for the French translation of Aleksandr Pushkin's *La Gabrelide* (1928, etching, copper engraving), a book almost unattainable after the war. The Trianon publishing house intended to commission illustrations for Giovanni Boccaccio's Decameron from Wiiralt; however, he only finished two sample illustrations (1929, etching) as he did not want to be tied to such a long project.

Young Wiiralt was overwhelmed with work, he accepted almost every commission he got – he needed both the money and recognition. So, partly because of being overworked, partly because of his bohemian lifestyle and partly because of the emotional stress of personal relationships he ended up collapsing in spring 1933. This changed him as a person as well as an artist. The grotesque and the emphasis on eroticism became less prominent and were replaced by harmonious and classically clear-lined expressions. Wiiralt's works from 1933 balance on the line between two very different periods: *Absinthe Drinkers* almost seems like a farewell to his previous life, when looking at the *Head of an African*, the words of the art critic Hanno Kompus come to mind: "The new period brings great melancholy." The new period began while the artist was still living in Paris. Apart from the couple of weeks in Italy in the summer of 1926, the summer of 1926 and 1927 which he spent in Fontenay-aux-Roses, the month in Antrain, Bretagne in 1929, the summer in Strasbourg in

puugravüür „Puulõike sünd” (1936), mille vaimukas kompositsioon näitlikustab puulõike ja puugravüüri erinevust, esitades ühtlasi sel loomeperioodil Wiiralti loomingu keskmesse kerkinud kujusid – madonnat ja last. 1937. a. pärineb hingestatud „Mehe portree” (kuivnõel), mis kujutab Ameerika kunstnikku Martin Baeri, kellele Wiiralt andis gravüüritunde. Mitu aastat Marokos elanud M. Baer oli üks Wiiralti innustajaid Aafrika-reisi ette võtma.

Marokos loodud joonistused ning Maroko-ainelised gravüürid moodustavad omaette poeetilise peatüki kunstniku loomingus. Teda kütkestasid kõrbemaastik oaasidega ja Atlase mägedega taamal, majesteetlikud kaamelid, ent eelkõige inimesed – araablased, berberid, chleuh'd. Ta veetis üle poole aastat peamiselt Marrakešis, kus valmis kolm gravüüri, millest tuntuim on „Arkeia” (1938, kuivnõel). Ta graveeris kauni araablanna natuurist, olles temast eelnevalt teinud rea joonistusi. Naasnud 1939. a. veebruaris Pariisi, alustas ta tööd puugravüüri „Kaameli pea” kallal, mille viis lõpule juba Eestis. Eestis valmis 1940. a. ka tema esimene metsotinto „Noor araablane”. Sellele on graveeritud Wiiralti Marokosse saabumise kuupäev – 19.VII 1938 Casablanca –, ent kuju lähtub 1938. a. novembris tehtud joonistustest araabia poisist mütsiga.

1939.–1944. a. Eestis loodud teostest moodustavad enamiku portreed. Wiiralt näis otsivat kontakti kodumaaga sellele tüüpilisi inimesi kujutades. Prl. Talli järgi graveeris Wiiralt 1941. a. kaks karakterilt täiesti erinevat portreed – tagasihoidliku „Tütarlapse kirju salliga” (kuivnõel) ja peenutseva „Istuva daami” (metsotinto). Tema tippsaavutus metsotintotehnikas on „Monika” (1942), graveeritud väikese tallinlanna Monika Pootsiku järgi. Huvitavalt kolmikportreena lahendatud ja meisterlikult teostatud gravüür äratas imetlust sõjajärgses Pariisis, tuues autorile tellimuse samas tehnikas illustratsioonile sügavtrükitehnikaid käsitlevas bibliofiilses raamatus „Natüürmort” (1950). Sõja karm hingus vajutas pitseri sellele ebaharilikult tõsisele lapseportreele, veel enam aga „Virvele” (1943, kuivnõel), millel rukkipõllu taustal kujutatud eesti tüdruk vaatab murelikult tumedates pilvedes taeva poole. Teose lõi Wiiralt Viljandimaal Vana-Võidu külas Goori Tamme talus Virve Orrist tehtud joonistuste järgi. Tütarlaps oli seal sõjapaos, ent

1931 and the seven months in Morocco in 1938 and 1939, Wiiralt stayed in Paris until September 1939 when he was forced back to Estonia because of the war.

In the late 1930s, Wiiralt was once again drawn to nature. He depicts his beloved wild parks of Fontenay-aux-Roses and Sceaux in a refined etching *Landscape near Paris* (1937). During this period he enjoyed drawing children – and he created a lovely generalisation of a small child based on sketches of the son of the photographer Leroy (*Claude*, 1936, wood engraving). When it comes to the exotic animals of the Jardin des Plantes in Paris, Wiiralt mostly preferred felines. In addition to his famous soft ground *Reclining Tiger* (1937) he created a less known, yet no less impressive aquatint *Tiger*. In 1936, an extensive survey exhibition of Wiiralt's work was exhibited in Tallinn and Tartu by the art collector Alfred Rõude. In 1937, the same exhibition travelled to Taidehalli in Helsinki. For the frontispiece of the catalogue for the Helsinki show, Wiiralt prepared a wood engraving titled *The birth of Woodcut* (1936), which showcases the differences of woodcut and wood engraving through a clever composition, while displaying figures – Madonna and child – most significant in Wiiralt's work during this period. In 1937, Wiiralt created a soulful portrait titled *Portrait of a Man* (drypoint) of the American artist Martin Baer, a printmaking student of Wiiralt's. Baer had lived in Morocco for several years and inspired Wiiralt to travel there as well.

The drawings and engravings created in Morocco and of Morocco make up an independent and poetic chapter in the artist's oeuvre. He was fascinated with the desert landscape and oases, the Atlas mountains in the background, with the majestic camels, but above all, the people – Arabs, and the Berber and Chleuh people. He spent more than half a year in Marrakesh, where he produced three engravings, the most famous of which is *Arkeïa* (1938, drypoint). Having previously made several sketches of the beautiful Arab woman, Wiiralt made an engraving of her posing for him live. The artist returned to Paris in February 1939 and began working on *Camel's Head*, which he finished in Estonia. Back in Estonia, Wiiralt created his first mezzotint *Young Arab* in

sinnagi kostis aeg-ajalt pommilennukite ärevaks tegevat mürinat. Tamme talu mail kasvav võimas tamm inspireeris kunstnikku graveerima kohapeal kuivnõelas „Viljandi maastikku” – „Virve” kõrval üht oma populaarseimat tööd, millest hoovab usku Eesti püsimisse.

Lähenev rinne peletas Tallinnast Wiiraltigi. 28. aprillil 1944 sõitis ta Viini, põhjendades seda Saksa võimudele eelseisva isikunäitusega Viini Kunstnike Majas. Näitus toimuski, ühtlasi kasutas Wiiralt võimalust trükkida sealsetes trükikodades oma töid. Mitmed gravüürid töötas ta Viinis ümber, näiteks „Kristjan Raua portree” (1939, kuivnõel) ja „Eesti neiu” (1942, pehmelakk, II seisund – kuivnõel). 1945. a. jaanuaris tuli põgeneda Viinistki. Järgnes mitu rasket kuud pommitatavas Berliinis, kust õnnestus pääseda üle Flensburgi Rootsi. Rootsi-periood jäi lühikeseks, kestes 5. maist 1945 kuni 30. septembrini 1946. Selle aja jooksul jõudis Wiiralt graveerida kaks tööd – France Presse'i esindaja tütre Gisèle Hervieu' portree ja „Lapi maastiku – Vaisaluokta” (mõlemad 1946, kuivnõel). Mõned fotod kujutavad Wiiraltit graveerimas „Väikest Gisèle'i”. „Lapi maastiku” jaoks kogus Wiiralt materjali koos Eduard Olega juulis–augustis 1946 ette võetud reisil Põhja-Rootsi Akkajärve äärde. Küpses eas Wiiralti lähenemine natuurile, olgu loodusele või inimesele, oli konkreetne, individuaalsust respekteeriv, seejuures ometi üldistav. Üldistusena põhjamaise looduse ja inimese kokkukuuluvusest mõjub ka tema „Lapi maastik”.

12. oktoobril 1946 naases Wiiralt Pariisi. Ta sai tagasi enamiku 1939. a. Pariisist lahkudes sinna jäetud plaatidest, välja arvatud 17 teost, ja asus suure innuga neist tõmmiseid tegema. Osa Wiiralti galerii tõmmiseidki kannab tagaküljel sõjajärgset trükkimise kuupäeva. Rohkesti tõmmiseid saatis ta Stockholmi Nina Poomile nii tolle isikliku kollektsiooni jaoks kui ka müümiseks väliseestlastele, kelle nõudmine Wiiralti gravüüride järele näis üha kasvavat. Nina Poom varustas

1940. It includes the date Wiiralt arrived in Morocco – 19.VII 1938 Casablanca – and it is based on the drawings of an Arab boy with a hat Wiiralt did in November 1938.

Works created in Estonia from 1939 to 1944 are mostly portraits. It seemed as if Wiiralt wanted to reconnect with his homeland by depicting its people. In 1941, he engraved two completely different portraits of Miss Talli – the modest *Girl with a Gaudy Shawl* (drypoint) and the snobbish *Seated Lady* (mezzotint). One of his most masterful works, the mezzotint *Monika* (1942) is engraved using a Monika Pootsik, a little girl from Tallinn, as his model. The captivating triple portrait executed so masterfully evokes interest in the post-war Parisian art circles and led to the commission of a mezzotint illustration for a small circulation book about intaglio techniques titled *Still Life* (1950). It was the war that left its mark on this exceptionally serious portrait of a child and even more so on *Virve* (1943, drypoint), in which an Estonian girl looks worriedly into the dark sky, rye fields in the background. This work was created based on drawings of Virve Orr made at Goori Tamme farm, Vana-Võidu village in Viljandimaa. The young girl had fled there to get away from the war, yet even there she could hear the unsettling roaring of bombers. The monumental oak growing in the same farm inspired the artist to make a drypoint in situ titled *Landscape at Viljandi* – beside *Virve*, this is one of his most popular works, filled with faith in preserving Estonia's independence.

As the front advanced, Wiiralt fled Tallinn. On 28 April 1944 he went to Vienna, giving the Germans the excuse of having a solo exhibition at the Artists' House in Vienna. The exhibition did take place, and while he was there, Wiiralt also took the chance to print some of his works at the local printing houses. He reworked many of his engravings in Vienna, such as *The Portrait of Kristjan Raud* (1939, drypoint) and *Estonian Girl* (1942, soft ground, drypoint). In January 1945, Wiiralt

teda kvaliteetse paberi ja muude töövahenditega. Wiiralti tööde süstemaatilistest kogujatest väärib nimetamist ka tema tuttav sõjaaelsest ajast, läti kunstnik Reinholds Kalninš, kes on temast teinud mõned litoportreed. Oma viimasel loomeperioodil Wiiralt mitte ainult trükkis tõmmiseid vanadelt plaatidelt, vaid töötas neid ka ümber, peale eelmainitud loomagravüüride ka „Virve". Mõnest tööst trükkis ta erivärvilisi tõmmiseid, näiteks puugravüüridest „Neegri pea" ja „Absindijoojad". Ühe enne sõda kõrvale jäetud töö ta lõpetas, nimelt „Montparnasse'i kohvikus" („Naisorkester", 1937–1947, ofort, kuivnõel).

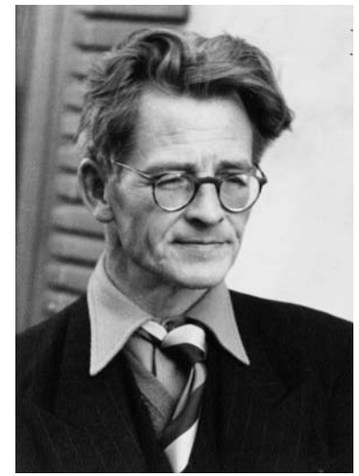
Oma vana sõbra Udo Einsildi naise, maalija Berthe Sourdilloni majas Civry-sur-Sereinis Burgundias veetis Wiiralt 1947. a. sügisel mitu kuud, mille jooksul valmisid gravüürid „Maastik hobustega" (ka „Burgundia maastik" või „Prantsuse maastik", ofort), „Régine" (Auxerre'ist pärit Régine Corriot' portree, kuivnõel), „Marc" (akvatinta). Joonistuste alusel Edith Frizonist ja tema tütrest Evelynist graveeris ta Pariisis teose „Emadus" („Ema lapsega", 1948, kuivnõel). 1948. a. telliti temalt sari väikseid gravüüre, esialgse kavatsuse järgi illustratsioone. Leping tellijaga jäi sõlmimata, ent 15-leheline sari (1948–1949, ofort, kuivnõel) andis kunstnikule võimaluse väljendada oma mõtteid kunstist, kunstnikust ja ühiskonnast, kaasaegse maailma probleemidest, möödunud sõjast. Paar tõmmist sellest sarjast on ka Wiiralti galeriis. Üks Wiiralti sõjaaelseid sõpru kunstikriitik Nesto Jacometti, kes kavandas tolleaegsete meistrite gravüüride suure ettetellitava sarja väljaandmist Genfi kirjastuses „La Guilde internationale de l'amateur de gravures", muretses talle tellimuse 200-lise tiraažiga loomagravüüridele. Nii valmisidki „Okaapid" (1949, akvatinta) ja „Lõvide perekond" (1949, kuivnõel), mis olid nii töömahukad, et järgnevalt pakkus Wiiralt kirjastusele vanade tööde ümbertöötlusi. Pehmelakitehnikas „Lamavast tiigrist" (1937) sai kuivnõelas „Tiiger kassiga" (1950), „Naervast kaamelist" (1938, pehmelakk) autoritehnikas „Kaameli pea" (1950). Viiendana sai kirjastus terastatud plaadilt trükitud „Maastiku Pariisi lähedal" (1937, ofort).

Wiiralti tervis polnud sellal kiita ja ta unistas soojast päikeselisest Aafrikast, 1949. a. aga hakkas mõtlema Hispaaniahad to flee Vienna too. For several months he stayed in Berlin while the city was being bombed; after a while he managed to reach Sweden via Flensburg. Wiiralt only stayed for a shot time, from 5 May 1945 to 30 September 1946. During that time he made two engravings – the portrait of the daughter of France Presse Gisèle Hervieu and the *Lapland Landscape – Vaisaluokta* (both 1946, drypoint). There are some photographs of Wiiralt making Little Gisèle. For the *Lapland Landscape*, Wiiralt made sketches on the trip he took to north Sweden to Akkajaure with Eduard Ole in July and August of 1946. When it comes to nature and people, Wiiralt's mature works respect their individuality, yet there is still a degree of generalisation there. His *Lapland Landscape – Vaisaluokta* could be seen as a generalisation of the togetherness of the Nordic people and nature.

On 12 October 1946, Wiiralt returned to Paris. He recovered most of his printing plates he had left there, except for 17 works, and started eagerly printing. So some of the prints are marked with dates from that period. He sent many copies to Stockholm to Nina Poom – both for her personal collection as well as for Estonians living in Sweden who seemed to have an increasing demand for Wiiralt's engravings. Nina Poom provided him with high quality paper and other tools. Another systematic collector of Wiiralt's work was the Latvian artist Reinholds Kalninš that Wiiralt knew already before the war; Kalninš has made a few lithographic portraits of Wiiralt. During his later period, Wiiralt not only used his old printing plates to make prints, but he also reworked the plates – both the animal engravings and *Virve*. Some of the works he printed in different colours; for example, the *Head of an African* and *Absinthe Drinkers*. And Wiiralt finished *In a café in Montparnasse* (Women's orchestra, 1937–1947, etching, drypoint), a work he had discarded before the war.

In autumn 1947, Wiiralt spent several months in the house of Berthe Sourdillon, the wife of his old friend Udo Einsild, a period during which he created several engravings – *Landscape with Horses* (Burgundian landscape or French landscape, etching), *Régine* (a portrait of Régine Corriot from Auxterre, drypoint), *Marc* (aquatint). Based on his sketches of Edith Frizon and her daughter Evelyn, reisile, mis paraku teoks ei saanud. Üks tema viimaseid suuremaid gravüüre „Rahutus"(1950–1952), mis on teostatud pehmelakil põhinevas autoritehnikas, kandis algvariandis nimetust „Hispaania naine". Aja jooksul omandas unenäolise maastiku taustal kujutatud naine Wiiralti loomingut alates 1930. aastatest läbiva madonnakuju ilme. Temas võib näha ka muusat või kunsti enda kehastust.

Viimastel eluaastatel Sceaux's elanud Wiiralt suri Pariisis 8. jaanuaril 1954 maovähki. Ta maeti 12. jaanuaril Père-Lachaise'i kalmistule. 1957. a. toimus tema teoste näitus Tartu Kunstimuuseumis, 1958. a. suur ülevaatenäitus Eesti Kunstimuuseumis Tallinnas, millest 1959. a. eksponeeriti valikut ka Peterburis (tollal Leningradis) Riiklikus Vene Muuseumis ja 1960. a. Vilniuse Kunstimuuseumis. Wiiraltil oli elu jooksul olnud palju isikunäitusi: 1927. ja 1928. a. Pariisis, 1932. ja 1939. a. Strasbourg'is, 1935. ja 1939. a. Amsterdamis, 1939. a. Johannesburgis, 1937. ja 1944. a. Viinis, kusjuures 1937. a. pälvis ta Viini Kunstiseltsi kuldse aumedali. Personaalnäitusi Kaunases (1943) ja Vilniuses (1944) kureeris kirjanik ja kriitik Aleksis Rannit, kes propageeris Wiiralti loomingut ka sõjajärgsel Saksamaal näitustel Hamburgis (1946), Freiburgis, Göttingenis ja Marburgis (1947) ning Roomas (1949). Tema mälestusnäitused toimusid 1954. aastal Buenos Aireses, New Yorgis, Stockholmis. Rootsi väliseestlased korraldasid näitusi tema loomingust Göteborgis ja Stockholmis. Alates 1960. aastatest on kunstimuuseumid Tallinnas ja Tartus peaaegu igal aastal pühendanud talle mõne näituse ning tutvustanud suurt eesti graafikut ka Riias, Kaunases, Jerevanis, Helsingis, Pariisis, Namuris. Tema teoste rikkalikem kogu on Eesti Kunstimuuseumis Tallinnas, suuruselt järgmine Tartu Kunstimuuseumis. Tema töid on ka Viini Albertinas, Prantsusmaa Rahvusraamatukogus Pariisis, Stockholmi,

he created the engraving *Motherhood* (Mother and child, 1948, drypoint) in Paris. In 1948, Wiiralt received a commission for a series of small engravings, initially meant as illustrations. However, a contract was never made, but the 15 print series (1948–1949, etching, drypoint) gave the artist the opportunity to express his ideas about art, the artist and society, issues of the contemporary world and the war. Some of these prints are displayed in the Wiiralt Gallery. One of Wiiralt's friends from before the war, the art critic Nesto Jacometti, had a plan to publish an extensive series of masters of printmaking from the time in Geneva at the publishing house La Guilde internationale de l'amateur de gravures, and so Wiiralt was commissioned to complete 200 prints of animals. This is how Wiiralt created his *Okapis* (1949, aquatint) and *Family of Lions* (1949, drypoint), which were so labour intensive that the following works he presented to the publishing house were reworkings of older prints. The soft ground *Reclining Tiger* (1937) became the drypoint *Tiger and Cat* (1959), the *Laughing Camel* (1938, soft ground) and *Camel's Head* using a mixture of techniques (1959). The fifth print the publishing house received was *Landscape near Paris* (1937, etching).

Wiiralt's health was declining and he was dreaming of returning to sunny Africa, and in 1949 he started planning a trip to Spain, which he, un-fortunately, never realised. One of his last more significant engravings was *Anxiety* (1959–1952), executed on soft ground and in a fascinating mixture of techniques; initially it was titled *A Spanish Woman*. Over time, since the 1930s, the woman with a dream-like landscape in the background increasingly resembled the Madonna. She could be interpreted as a muse or the personification of art.

The last years of his life Wiiralt lived in Sceaux, and on 8 January 1954, he died of stomach cancer. On 12 January,

Göteborgi ja Helsingi kunstimuuseumides, Riiklikus Ermitaažis Peterburis, Läti Riiklikus Kunstimuuseumis jm. Nende kogude kõrval kuulub auväärne koht ka Eesti Rahvusraamatukogu Wiiralti-kollektsioonile.

he was buried in the Père-Lachaise cemetery. In 1957, an extensive exhibition of his work was organised in Tartu, in 1958 it was shown at the Art Museum of Estonia in Tallinn, and was partly also shown in St Petersburg (Leningrad) at the Russian Museum in 1959 and at the Vilnius Art Museum in 1960. Wiiralt also had a number of solo exhibitions during his life: in Paris (1927, 1928), Strasbourg (1932, 1939), Amsterdam (1935, 1939), Johannesburg (1939) and Vienna (1937, 1944). In 1937, he was awarded the gold medal of the Vienna Artists' Society. Wiiralt's solo shows in Kaunas (1943) and Vilnius (1944) were curated by the writer and critic Aleksis Rannit, who promoted his work also after the war in Germany, where he organised exhibitions in Hamburg (1946), Freiburg, Göttingen and Marburg (1947) and in Rome (1949). Memorial exhibitions of Wiiralt's work were held in Buenos Aires (1954), New York and Stockholm. Estonians living in Sweden organised exhibitions also in Gothenburg and Stockholm. Since the 1960s, art museums in Tallinn and Tartu have dedicated exhibitions to his oeuvre almost every year, and introduced the great Estonian master in Riga, Kaunas, Yerevan, Helsinki, Paris and Namur. The most extensive collection of his works belongs to the Art Museum of Estonia, the second largest to the Tartu Art Museum. His works can also be found in the collections of Albertina in Vienna, the French National Library in Paris, in the art museums of Gothenburg, Stockholm and Helsinki, the Hermitage in St Petersburg and the National Art Museum of Latvia. A sizable collection of Wiiralt's work also belongs to the National Library of Estonia.

Reproduktsioonide nimestik
List of reproductions

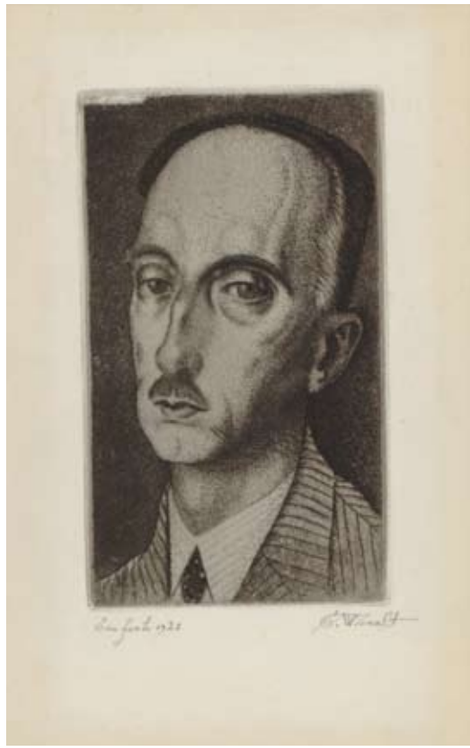
Luuletaja August Alle portree. 1925. Litograafia

Portrait of writer August Alle. 1925. Lithography

Naised silindritega. 1927. Ofort

Women in top hats. 1927. Etching

François Mauriaci portree, illustratsioon F. Mauriaci teosele „Lisa Bossuet' traktaadile himurusest". 1928. Ofort

Portrait of François Mauriac, Illustration to F. Mauriac's *Le Supplemént au traité de la concubiscence de Bossuet*, 1928. Etching

4 Illustratsioon F. Mauriaci teosele „Lisa Bossuet' traktaadile himurusest". 1928. Akvatinta

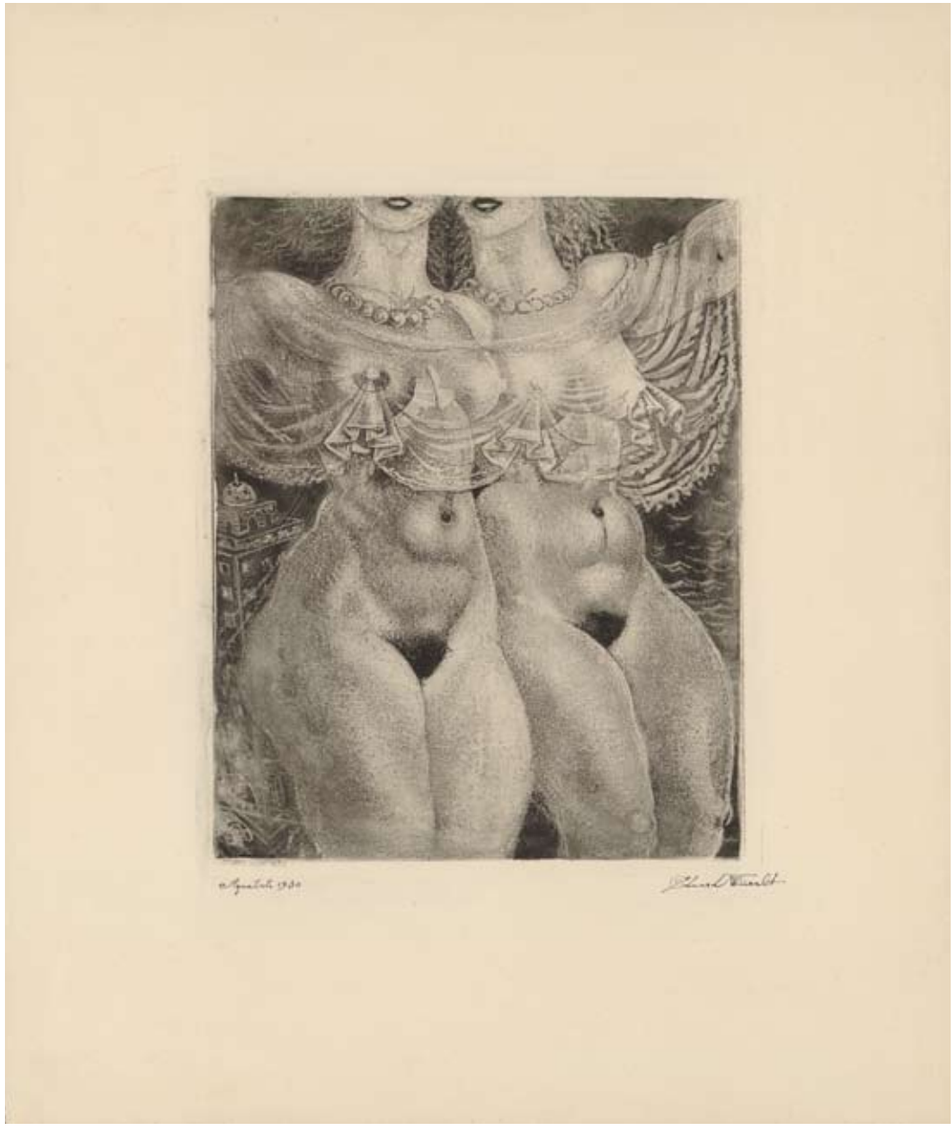
Illustration to F. Mauriac's *Le Supplemént au traité de la concubiscence de Bossuet*, 1928. Aquatint.

5 Illustratsioon F. Mauriaci teosele „Lisa Bossuet' traktaadile himurusest". 1928. Ofort, akvatinta

Illustration to F. Mauriac's *Le Supplemént au traité de la concubiscence de Bossuet*, 1928. Etching, aquatint

6 Illustratsioon G. Boccaccio novellikogumikule „Decameron". 1929. Ofort

Illustration to G. Boccaccio's *Decameron*, 1929. Etching

Bajadeerid. 1930. Pehmelakk, akvatinta

Bayaderes, 1930. Soft ground, aquatint

Põrgu. 1930–1932. Ofort, vasegravüür

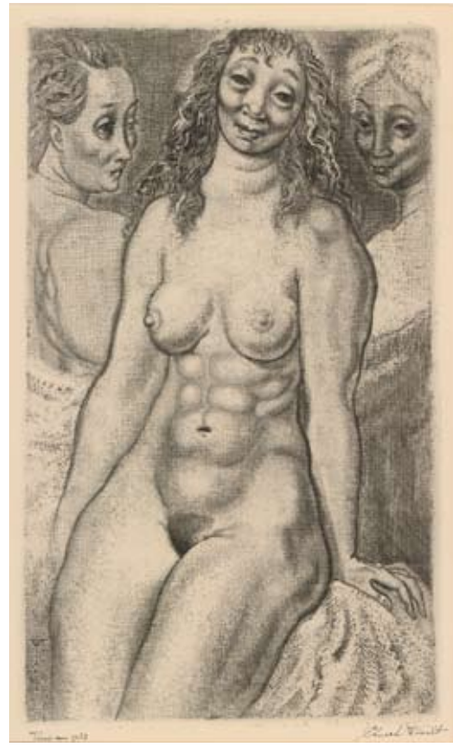
Inferno, 1930–1932. Etching, copper engraving

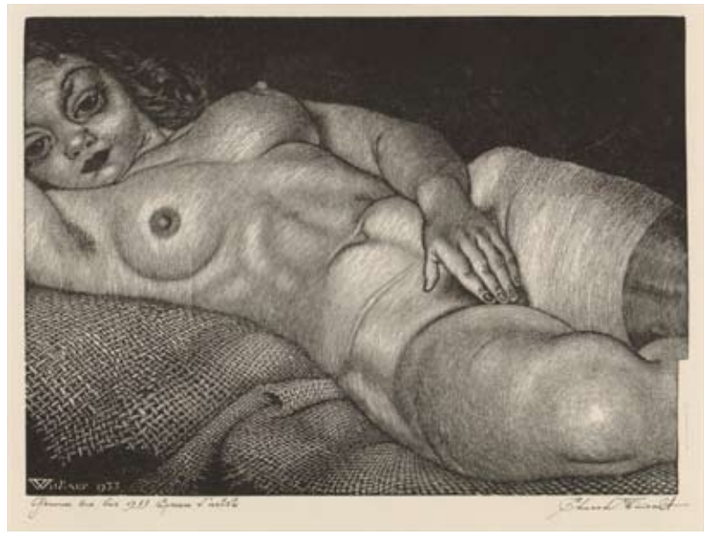

Kabaree. 1931. Ofort, vasegravüür

Cabaret, 1931. Etching, copper engraving

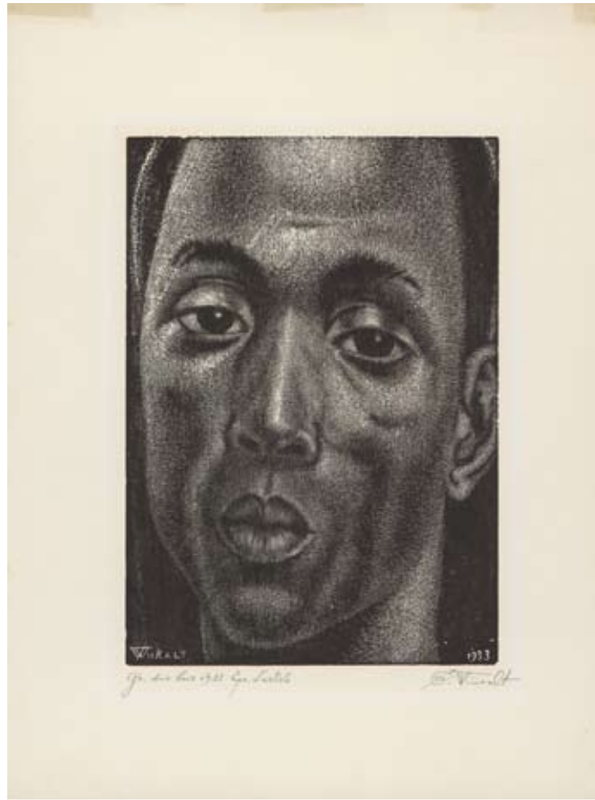

10 Aktid. 1932. Pehmelakk

Nudes. 1932. Soft ground

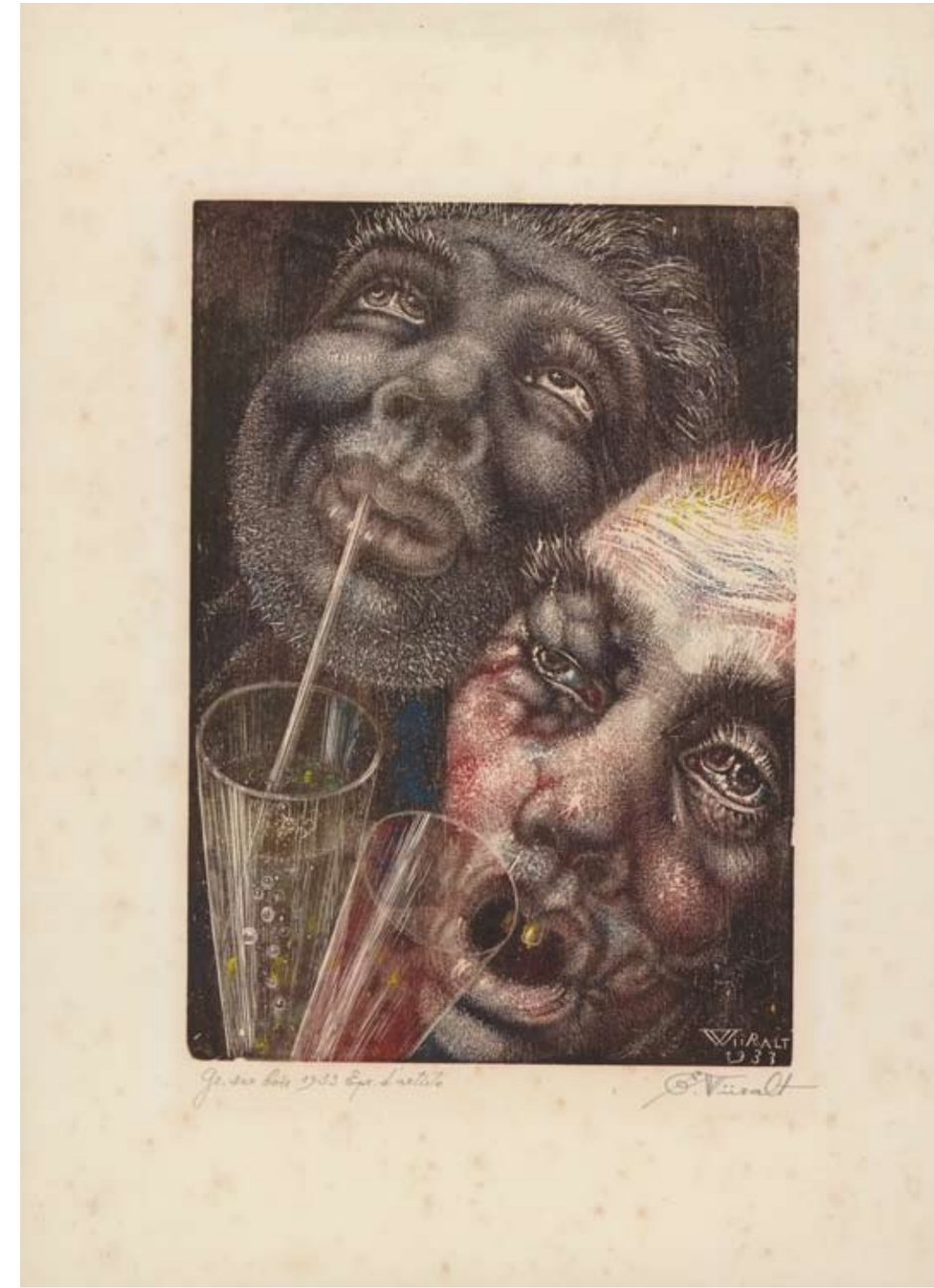
11 Lamav akt kanepiriidel. 1933. Puugravüür

Reclining nude on jute cloth. 1933. Wood engraving

Neegri pea. 1933. Puugravüür

Head of an Africa. 1933. Wood engraving

Absindijoojad. 1933–1951. Värviline puugravüür

Absinthe drinkers. 1933–1951. Coloured wood engraving

Maastik naisfiguuridega (Aktid maastikus).
1934. Pehmelakk

Landscape with women (Nudes in landscape).
1934. Soft ground

15 Claude. 1936. Puugravüür

16 Puulõike sünd. 1936. Puugravüür

Claude. 1936. Wood engraving

The birth of woodcut. 1936. Wood engraving

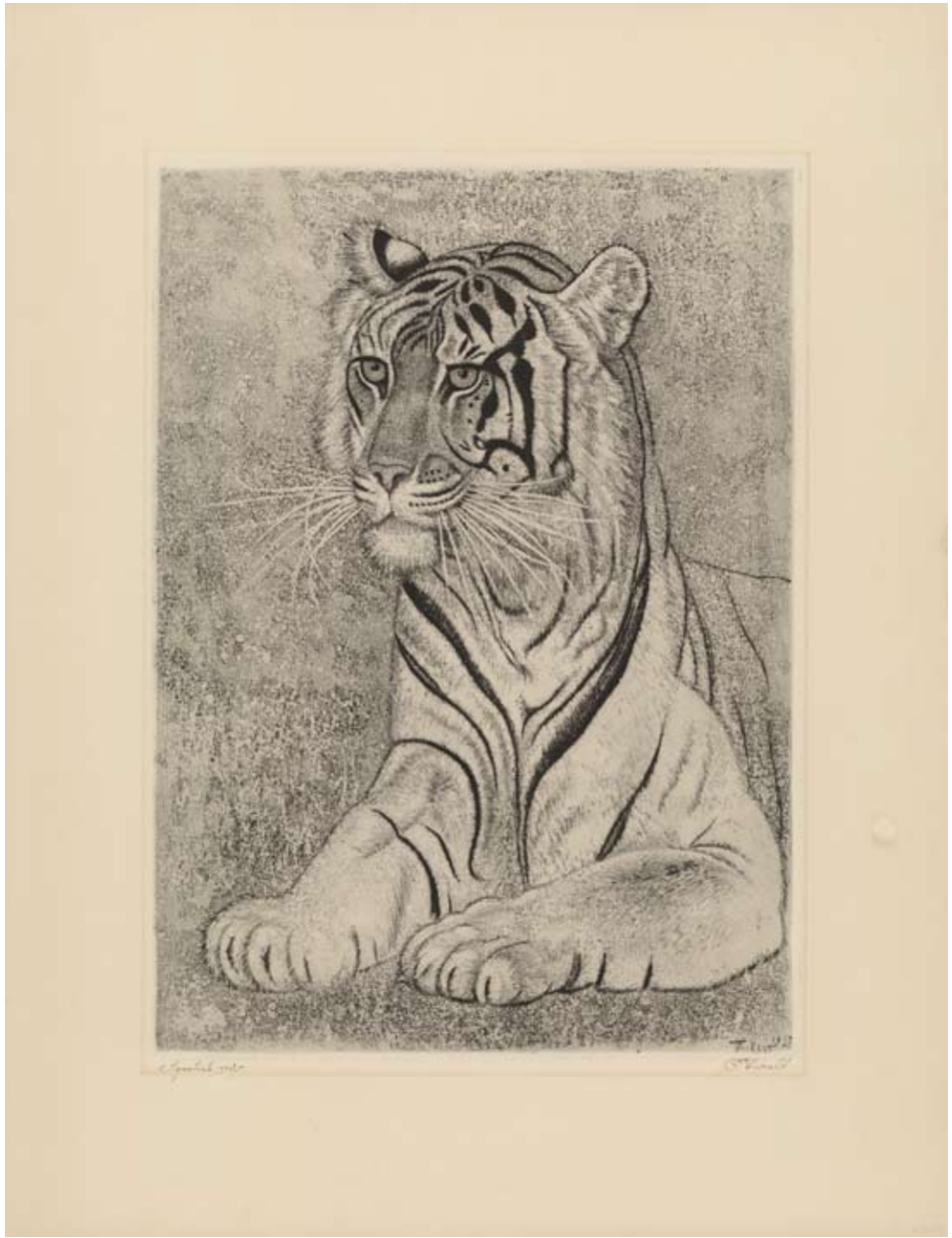
Maastik Pariisi lähedal. 1937. Ofort

Landscape near Paris. 1937. Etching

Mehe portree (Kunstnik Martin Baeri portree).
1937. Kuivnõel

Portrait of a man (Portrait of Artist Martin Baer).
1937. Drypoint

Tiiger. 1937. Akvatinta

Tiger. 1937. Aquatint

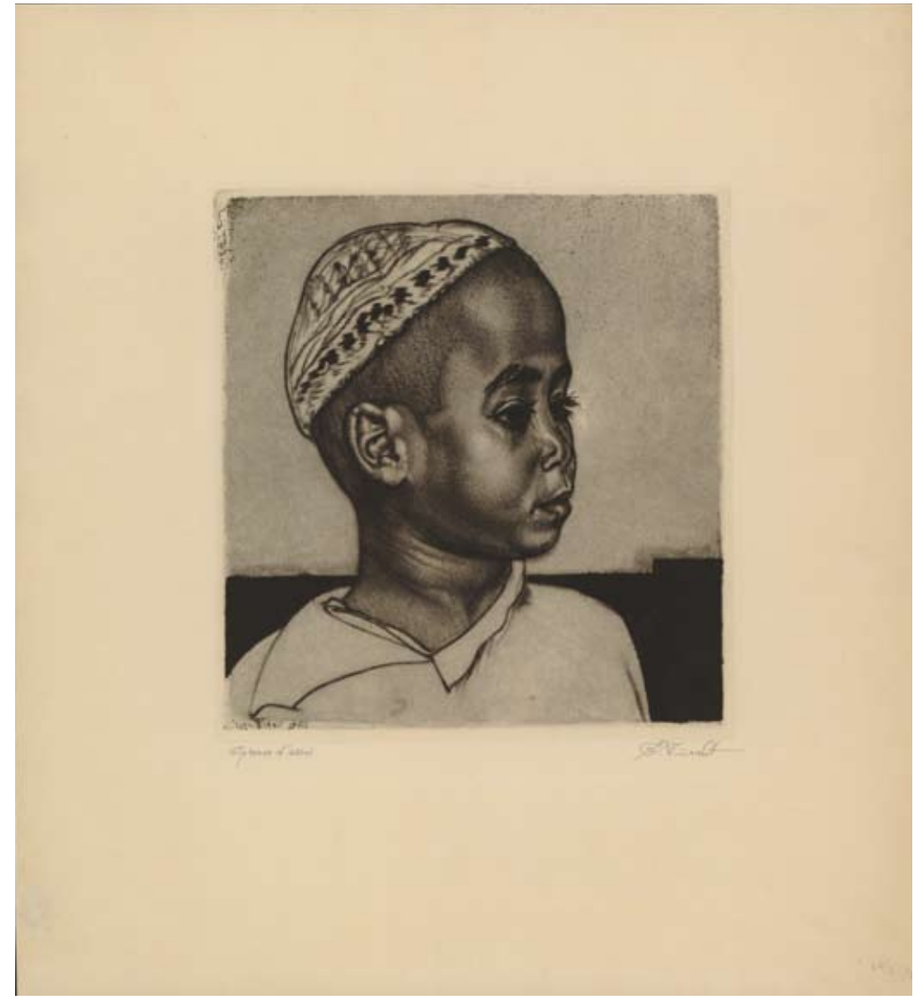
Arkeïa. 1938. Kuivnõel

Arkeïa. 1938. Drypoint

Kaameli pea. 1939. Puulõige

Camel's head. 1939. Woodcut

Noor araablane. 1940. Metsotinto

Young Arab. 19940. Mezzotint

Istuv daam. 1941. Metsotinto

Seated lady. 1941. Mezzotint

Monika. 1942. Metsotinto

Monika. 1942. Mezzotint

Virve. 1943. Kuivnõel

Virve. 1943. Drypoint

Viljandi maastik. 1943. Kuivnõel

Landscape at Viljandi. 1943. Drypoint

Väike Gisèle. 1946. Kuivnõel

Little Gisèle. 1946. Drypoint

Lapi maastik – Vaisaluokta. 1946. Kuivnõel

Lapland landscape – Vaisaluokta. 1946. Drypoint

Maastik hobustega (Burgundia maastik). 1947. Ofort

Landscape with horses (Burgundian landscape). 1947. Etching

Régine. 1947. Kuivnõel

Régine. 1947. Drypoint

Poeet kõneleb kividele. 1948. Ofort

Poet speaking to stones. 1948. Etching

32 Lõvide perekond. 1949. Kuivnõel

Family of lions. 1949. Drypoint

33 Okaapid. 1949. Akvatinta

Okapis. 1949. Aquatint

Natüürmort. 1950. Metsotinto

Still life. 1950. Mezzotint

Rahutus. 1950. Ofort, pehmelakk

Anxiety. 1950. Etching, soft ground

HARRY MÄNNILI JA HENRY RADEVALLI
KINGITUD KUNSTITEOSED

1. ETÜÜD MAGAVAST KOERAST 1921, pliiats; L.m. 25,5×33,6; ülal serval: Wiiralt 28 III 1921; tagaküljel kleebitud paberi all: skits hobustest; keskel paremal: tempel, selle kõrval nr. 255; ülal keskel: nr. 16117
2. LUULETAJA AUGUST ALLE PORTREE 1925, litograafia (autoritõmmis); L.m. 49,9×35,3; Pl.m. 45×28,8; K.m.45×28,8; all vasakul: Lithographie 1925. Epreuve d'artiste; all paremal signatuur: E. Wiiralt
3. AKTID 1926, akvatinta; L.m. 62,4×49; Pl.m. 43×31,5; K.m.41,5×30,2; all vasakul: Aquatinte 1926; plaadil all keskel: E. WIIRALT 1926; all paremal: E. Wiiralt; tagaküljel all vasakul: 7.III 1947; all vasakul tempel: R. KALNINS / FRENCH ART CENTER / EXPERTISE / 9 SEVENTH AVE SOUTH N.Y. 12 N.Y. / TEL. CHELSEA 2 – 8763
4. HAAREMIS 1926, ofort, akvatinta; L.m. 50,1×89,5; Pl.m. 34,2×79,6; K.m. 32,6×78,2; all vasakul: Harem; plaadil paremal: Ed. Wiiralt 1926; all paremal signatuur: Eduard Wiiralt
5. FRANCOIS VILLEMAIN (1790–1870) 1927, ofort; L.m. 30,8×23,2; Pl.m. 17×12,4; K.m. 16,5×12; plaadil vasakul (ülevalt alla): E. Viiralt grav.; all vasakul: Eau forte et roulette 1927; all paremal: E. Wiiralt
6. GUSTAVE PLANCHE (1808–1857) 1927, ofort; L.m. 30,5×23,5; Pl.m. 16,8×12,3; K.m. 16,6×11,8; plaadil vasakul (ülevalt alla) GUSTAVE PLANCHE; plaadil keskel all: P. J. DAVID 1832; plaadil paremal: E.WIIRALT GRAV.; all vasakul: Eau forte 1927; all paremal signatuur: E. Wiiralt
7. NAISED SILINDRITEGA 1927, ofort; L.m. 56,3×45,2; Pl.m. 39,5×38,5; K.m. 39,2×38,3; plaadil all vasakul: Ed. Wiralt 1927 Fontenay aux-Roses; all vasakul: Eau-forte 1927; all paremal: E. Wiiralt; lehe tagaküljel all vasakul: 18 XII 1946
8. LOUIS NOURRIT (1780–1831) 1927, akvatinta; L.m. 30×22,4; Pl.m. 17,2×12; K.m. 16,7×11,5; plaadil all vasakul: Llanta del.; plaadil all paremal: Wiiralt grav.; all vasakul: Aquatinte 1927; all paremal signatuur: E. Wiiralt
9. BOSSUET' PORTREE, illustratsioon F. Mauriaci teosele „Lisa Bossuet' traktaadile himurusest" 1928, ofort; L.m. 16,7×11; Pl.m. 11,8×7,2; K.m. 10,8×6,8; plaadil all vasakul: Riqaud pinx; all vasakul: Eau forte 1928 D'apres Rigaud; plaadil all keskel: Bossuet; plaadil all paremal: WIIRALT; all paremal: E. Wiiralt
10. FIFI (NAISE PORTREE. PARIISLANNA) 1928, ofort, akvatinta; L.m. 28,5×21,6; Pl.m. 17×12; K.m. 16×10,8; plaadil all vasakul: Ed. Wiralt Paris 1928; all paremal: Ed. Wiralt 1928
11. FRANCOIS MAURIACI PORTREE, illustratsioon F. Mauriaci teosele „Lisa Bossuet' traktaadile himurusest" 1928, ofort; L.m. 17×11,5; Pl.m. 11,6×7,3; K.m. 11,4×7; all vasakul: Eau forte 1928; all paremal signatuur: E. Wiiralt
12. ILLUSTRATSIOON F. Mauriaci teosele „Lisa Bossuet' traktaadile himurusest" 1928, akvatinta; L.m. 16,7×11; Pl.m. 11,6× 7,5; K.m. 11,1×7; plaadil ülal vasakul: E. Wiiralt 1928; all vasakul: Aquatinte 1928; all paremal: E.Wiiralt
13. ILLUSTRATSIOON F. Mauriaci teosele „Lisa Bossuet' traktaadile himurusest" 1928, ofort, akvatinta; L.m. 16,8×11,2; Pl.m. 11,3×7,5; K.m. 11×7; all vasakul: Aquatinte, eau forte 1928; plaadil all paremal: E. Wiiralt-28; all paremal signatuur: E. Wiiralt
14. NAINE TIIGRIPOJAGA 1928, akvatinta (autoritõmmis); L.m. 50,5×32,6; Pl.m. 31×22,8; K.m. 30,5×21,7; all paremal: Aquatinte 1928 Epr. d'artiste; plaadil all paremal: EW (tagurpidi); all paremal signatuur: E. Wiiralt
15. SELTSKOND 1928, ofort; L.m. 45,1×56,3; Pl.m. 26,2×31,8; K.m. 25,5×30,8; plaadil all vasakul: Ed.Wiralt / 2, bis r. Maison Dieu / JUIN 1928; all: Clochards – eau forte 1928; paremal all: E. Wiiralt; tagaküljel all vasakul: 17 III 1948
16. ILLUSTRATSIOON G. Boccaccio „Decameronile" 1929, ofort; L.m. 42×31,2; Pl.m. 28,5×22,5; K.m. 18,2×13,2; plaadil all vasakul: 1929 E. Wiralt; all vasakul: E. Wiiralt
17. ILLUSTRATSIOON G. Boccaccio „Decameronile" 1929, ofort L.m. 44×36,3; Pl.m. 28,3×22; K.m. 18×13,1; all vasakul signatuur: E. Wiiralt; plaadil all paremal: 1929 / E. Wiiralt
18. BAJADEERID 1930, akvatinta, pehmelakk L.m. 56,4×45,1; Pl.m. 34,8×26,6; K.m. 33×24,9; plaadil all vasakul: E. WIIRALT 1930; all vasakul: Aquatinta 1930; all paremal signatuur: Eduard Wiiralt; tagaküljel all vasakul: 18. XII 1946
19. KABAREE 1931, ofort, vasegravüür (autoritõmmis); L.m. 52,7×63,3; Pl.m. 38,2×45; K.m. 37,5×44; plaadil all vasakul: E. WIIRALT STRASBOURG 1931; all vasakul: Eau forte et burin 1931/ Epr. d'artiste; all paremal: E. Wiiralt
20. AKTID 1932, pehmelakk; L.m. 66,5×49,5; Pl.m. 49,2×31,3; K.m. 47,8×30; plaadil all vasakul (ülevalt alla): Wiiralt 1932; all vasakul: Vernis-mou 1932; all paremal signatuur: Eduard Wiiralt; tagaküljel all paremal: Le 5. nov. 1946
21. KOLM NAIST 1932, pehmelakk; L.m. 20×15,4; Pl.m. 12,6×8,8; K.m. 12,1×8,3; plaadil all vasakul: 1932; all vasakul: Vernis mou 1932; plaadil all paremal: WIIRALT; all paremal: E. Wiiralt; tagaküljel all vasakul: 22 I 1948
22. PÕRGU 1930-1932, ofort, vasegravüür; L.m. 53,4×64; Pl.m. 39.3×47; K.m. 38,4×46; plaadil all vasakul: RUE MAISON+DIEU PARIS; all vasakul: Põrgu – eau-forte ja vaselõige 1930; all paremal signatuur: Eduard Wiiralt
23. LAMAV AKT KANEPIRIIDEL 1933, puugravüür (autoritõmmis); L.m. 41,1×49,2; K.m. 20,2×26,3; plaadil all vasakul: Wiiralt 1933; all vasakul: Gravure sur bois 1933 / Epreuve d'artiste; all paremal: Eduard Wiiralt; lehel all keskel: Nina; tagaküljel all vasakul: 1 II 1947
24. NEEGRI PEA 1933, puugravüür (autoritõmmis); L.m. 32,7×26,5; K.m.21,5×16; plaadil all vasakul: Wiiralt; all vasakul: gr. sur bois 1933 Epr. d'artiste; plaadil all paremal: 1933; all paremal signatuur: E. Wiiralt; tagaküljel all vasakul: 13 III 1951
25. MAASTIK NAISFIGUURIDEGA (Aktid maastikus) 1934, pehmelakk; L.m. 56,9×76,2; Pl.m. 39,4×47; K.m.39,3×46,8; all vasakul: Maastik naisfiguuridega – vernis mou 1934; plaadil all paremal: Wiiralt IX / 1934; all paremal signatuur: Eduard Wiiralt; tagaküljel all vasakul: 26 nov. 1946
26. AKT 1935, itaalia pliiats; L.m. 63,3×48,2; lehel all vasakul signatuur: E. WIIRALT; lehel all paremal: Le 4 avril 1935
27. CLAUDE 1936, puugravüür; L.m. 28×22,5; Pl.m. 16,5×12,3; K.m. 16,5×12,3; plaadil all keskel: CLAUDE; plaadil all paremal: 19W36; all vasakul: Claude – gr. s / bois 1936. Epr. tirée à la main; all paremal signatuur: E. Wiiralt; tagaküljel all vasakul: 5 III 1947
28. PUULÕIKE SÜND 1936, puugravüür (X proovitrükk); L.m. 32,7×25; Pl.m. 16×11,2; K.m. 14,3×10,4; plaadil all vasakul: X proovi-trükk; plaadil all paremal signatuur: Ed Wiiralt, tagaküljel keskel: venekeelne tempel
29. MAASTIK PARIISI LÄHEDAL 1937, ofort; L.m. 46,9×58,3; Pl.m. 33,6×44,7; K.m. 32,9×44; plaadil all vasakul: Fontenay-aux-Roses Sceaux; all vasakul: 161/200; all paremal: E. Wiiralt
30. MEHE PORTREE (Kunstnik Martin Baer) 1937, kuivnõel; L.m. 60,2×44,5; Pl.m. 41,2×27,9; K.m. 41,2×27,9; plaadil all vasakul: Wiiralt 15 XII 1937; all vasakul: Tête d'homme – pointe sèche 1937; all paremal signatuur: E. Wiiralt; lehel all keskel: Nina; tagaküljel all vasakul: 23.111 1948
31. NAISORKESTER (Montparnasse'i kohvik) 1937, ofort, kuivnõel; L.m. 54,7×62,5; Pl.m. 34,3×44,6; K.m. 34,1×44,1; plaadil all vasakul: VIIRALT (tagurpidi) 1937; all vasakul: Eau forte + kuivnõel 1937; all paremal signatuur: Eduard Wiiralt; lehel all keskel: Nina; tagaküljel ülal paremal: 4 juillet 1947
32. PUUMA JA PANTER 1937, ofort, kuivnõel; L.m. 38,3×57,1; Pl.m. 21,2×24; K.m. 21,1×23,9; all vasakul: Puma et panthère – pointe sèche et eau forte 1937; all paremal signatuur: Eduard Wiiralt; plaadil all paremal: WIIRALT 1937; tagaküljel all vasakul: 20 XII 1946
33. TIIGER 1937, akvatinta; L.m. 68,9×56,I; Pl.m. 50×38,2; K.m. 49×37,3; all vasakul: Aquatinte 1937; plaadil all paremal: WIIRALT 1937; all paremal: E. Wiiralt; tagaküljel all vasakul: 7 II 1948
34. ARKEÏA 1938, kuivnõel; L.m. 31,6×53,6; Pl.m. 24,5×48,7; K.m. 24,3×48,4; plaadil all vasakul: E. Wiiralt / Marrakech IX 1938; all vasakul: Arkeïa – Torrnål 1938; plaadil all paremal: ARKEÏA; all paremal signatuur: Eduard Wiiralt
35. SEISEV AKT 1938, itaalia pliiats; L.m. 63×48; all paremal: 4. II 1938 / Wiiralt
36. KAAMELI PEA 1939, puulõige; L.m. 65×47,6; K.m. 44,7×30; plaadil all vasakul: WIIRALT 1939; all vasakul: puulõige 1939, käsitsitõmme; all paremal: E. Wiiralt
37. NOOR ARAABLANE 1940, metsotinto (proovitrükk); L.m. 43,9×42,3; Pl.m. 24,5×24,3; K.m. 23,5×23,4; plaadil ülal vasakul: CASABLANCA 19 VIII 1938; plaadil all vasakul: WIIRALT 1940; all vasakul: Epreuve d'essai; all paremal: E. Wiiralt; all paremal: Nr. 175; tagaküljel all vasakul: 1. III 1948 Vaselt
38. TÜTARLAPS ALLIKAL (Istuv tüdruk) 1940, pehmelakk (I proovitrükk); L.m. 64,7×50,1; Pl.m. 49,5×32; K.m. 45,8×30,6; all vasakul: Vernis-mou I proovitrükk; all paremal: Wiiralt 1940; all paremal signatuur: Eduard Wiiralt
39. ISTUV DAAM 1941, metsotinto; L.m. 65,8×51,3; Pl.m. 49,8×32,7; K.m. 48,7×32,3; plaadil all vasakul: WIIRALT / Tallinn 22 VI 1941; plaadil all paremal: WIIRALT; all vasakul: Sittande kvinna – mezzotint 1941; all paremal signatuur: Eduard Wiiralt; tagaküljel all vasakul: 24 XII 1946
40. TÜTARLAPS KIRJU SALLIGA 1941, kuivnõel; L.m. 52,3×36,2; Pl.m. 38,8×24,9; K.m. 38,5×24,3; all vasakul: Kuivnõel 1941; plaadil all paremal: E. WIIRALT / Tallinn 1941; all paremal signatuur: Eduard Wiiralt; tagaküljel all vasakul: 23.XII 1942
41. EESTI NEIU 1942, värviline akvatinta (II proovitrükk); L.m. 67,5×49,9; Pl.m. 39,6×33; K.m. 39,4×32,5; all vasakul: II Proovitrükk N°. 29; lehel all vasakul: 29.18 soit 1942; all paremal: Eduard Wiiralt; tagaküljel all vasakul: Le 18 soit 1942
42. MONIKA 1942, metsotinto; L.m. 69,3×49,7; Pl.m. 49,5×32,8; K.m. 45,8×31,7; all vasakul: Monika mezzotinto 1942; all paremal: Eduard Wiiralt; tagaküljel: 21 IV 1943
43. VILJANDI MAASTIK 1943, kuivnõel; L.m. 57×83; Pl.m. 42×67; K.m. 39,5×64,2; plaadil all vasakul: WIIRALT / Viljandi 1943; all vasakul: Paysage de Viljandi – pointe sèche 1943; all paremal: Eduard Wiiralt; tagaküljel: Chirot / 21 Sept 1949
44. VIRVE 1943, kuivnõel; L.m. 55,8×50; Pl.m. 34,7×32,1; K.m. 33,6×30,6; plaadil all vasakul: E.Wiiralt / Viljandi 1943; all vasakul: Virve – kuivnõel 1943; all paremal: Eduard Wiiralt; tagaküljel all vasakul: 23 XII 1946
45. EESTI NEIU 1942–1944, kuivnõel (proovitrükk); L.m. 57,2×46,9; Pl.m. 32,8×25; K.m. 31,8×24; plaadil all vasakul: tähed EW (tagurpidi) 1942; all vasakul: Eesti neiu – kuivnõel 1942; all paremal: Eduard Wiiralt; tagaküljel all vasakul: Stockholm / Le 24 Avril 1946 / Epr. d'a
46. KUNSTNIK KRISTJAN RAUA PORTREE 1939–1944, kuivnõel; L.m. 73,4×50,5; Pl.m. 48,8×32,9 K.m. 48,5×32,2; plaadil all vasakul: Wiiralt. XII 1939; plaadil all keskel: Kristjan Raud; all vasakul: Kr. Raud – Kaltnadelradierung / 1939 Handdruck des Künstlers; all paremal signatuur: Eduard Wiiralt; lehel tagaküljel: 14 Wien 23 Aug 1944
47. LAPI MAASTIK – VAISALUOKTA 1946, kuivnõel; L.m. 55,9×66,9; Pl.m. 35×44; K.m. 34,9×43,8; plaadil all vasakul: Akavare Vaisaluokta 1946; all vasakul: Vaisaluokta – kuivnõel 1946; plaadil all paremal: E. WIIRALT 1946; all paremal signatuur: Eduard Wiiralt; tagaküljel all vasakul: Stockholm 20 sept 1946
48. VÄIKE GISÈLE 1946, kuivnõel; L.m. 55,6×46,6; Pl.m. 34,7×31,7; K.m. 34×29,3; plaadil ülal keskel: Gisèle; plaadil ülal paremal: La petite Gisèle; plaadil all vasakul: E. WIIRALT / Stockholm / 3. Mai 1946; all vasakul: Gisèle - pointe sèche 1946; all paremal signatuur: Eduard Wiiralt; tagaküljel all paremal: 19 VI 1947
49. MAASTIK HOBUSTEGA 1947, ofort; L.m. 38,8×45,7; Pl.m. 32,2×39,4; K.m. 32×39,3; plaadil all vasakul: Civry sur Serein Septembre 1947; all vasakul: Eau forte 1947 44/75; plaadil all paremal: E. Wiiralt; all paremal signatuur: Eduard Wiiralt; tagaküljel all paremal: 15 III 1949
50. RÉGINE 1947, kuivnõel (II proovitrükk); L.m. 64,8×49,7; Pl.m. 40,3×30,4; K.m. 40,25×30,3; plaadil all vasakul: Régine; all vasakul: Régine – kuivnõel 1947 II proovitrükk; plaadil all paremal: E. Wiiralt / Civry sur Serein / Septembre 1947; all paremal: E. Wiiralt; lehel all keskel: Nina; tagaküljel all vasakul: II 11 aóut 1948 (van golder Zonen paber)
51. CATHERINE BOULLAIRE'i PORTREE 1948, kuivnõel (II proovitrükk); L.m. 39,8×31,3; Pl.m. 22,8×18; K.m. 22×l7,4; plaadil keskel: E. Wiiralt; all: Catherine B. – pointe sèche 1948. II proovitr.; all paremal signatuur: E. Wiiralt; lehel all keskel: NINA; tagaküljel all vasakul: II 19 IV 1948
52. EMADUS (Ema lapsega) 1948, kuivnõel (I seisund); L.m. 71,9×60,9; Pl.m. 47,4×37,9; K.m. 47,1×37,8; all vasakul: Maternitè –1 seisukord, äratõmme nr. 3. Kuivnõel 1948; all paremal signatuur: Eduard Wiiralt; lehel all keskel: Nina; lehel all paremal: nr. 13; tagaküljel all paremal: 13 sept. 1948 (Porcabeuf)
53. MEHE PEA 1948, kuivnõel (II proovitrükk); L.m. 29,9×25,4; Pl.m. 9×9,1; K.m. 8,9×8,9; all paremal: E. Wiiralt; all vasakul: II proovitr. – kuivn. 1948; tagaküljel keskel ääres: Nina; vasakul ääres: 5 VIII 1948
54. POEET KÕNELEB KIVIDELE 1948, ofort (I proovitrükk); L.m. 30,3×22,3; Pl.m. 9×9; K.m. 8,8×8,8; plaadil all vasakul: EW le 12 mai 1948; all vasakul: Eau forte 1948 I proovitrükk;

all paremal: E. Wiiralt; tagaküljel lehel, ülal keskel: Nina; all vasakul: 3 VIII 1948

55. LÕVIDE PEREKOND 1949, kuivnõel; L.m. 38×57,8; Pl.m. 34,5×48; K.m. 24,3×43,8; plaadil all vasakul: 63/200; plaadil all paremal: E/WIIRALT 1949; plaadil all paremal: E. Wiiralt

56. OKAAPID 1949, akvatinta; L.m. 36,2×55,2; Pl.m. 26,5×45; K.m. 24,8×43; all vasakul: 154/200; all paremal: E. Wiiralt

57. KAAMELI PEA 1938–1950, pehmelakk; L.m. 51,7×38; Pl.m. 39,3×30,8; K.m. 38,7×30,l; plaadil all vasakul: E. WIIRALT MARRAKECH / 11.IX 1938 / II état 1950; all vasakul: 96/200; all paremal: E. Wiiralt

58. KAAMELI PEA 1938–1950, pehmelakk; L.m. 52,2×38,l; Pl.m. 39,3×30,8; K.m. 38,7×30,1; plaadil all vasakul: E. WIIRALT / MARRAKECH / 11. IX 1938 / II état 1950; all vasakul: 82/200; all paremal: E. Wiiralt

59. NATÜÜRMORT 1950, metsotinto (III seisund); L.m. 19×12; Pl.m. 14,7×8,6; K.m. 13,8×7,7; all vasakul: III état; all paremal: E. Wiiralt; tagaküljel keskel: La Manière Noire / avec une gravure originale de Viiralt

60. RAHUTUS (Üksindus) 1950, ofort, pehmelakk (I seisund); L.m. 46,1×59,7; Pl.m. 28,2×44,7; K.m. 28,1×44,5; all vasakul: Eau forte I-er état 3/4; all paremal: E. Wiiralt

61. TIIGER KASSIGA 1950, pehmelakk, kuivnõel; L.m. 38,3×51,7; Pl.m. 31,8×40,3; K.m. 29,3×39; plaadil all vasakul: 179/200; plaadil all paremal: E. WIIRALT 1937 1950; all paremal signatuur: E. Wiiralt

62. ABSINDIJOOJAD 1933–1951, värviline puugravüür (autoritõmmis); L.m. 32,6×25; K.m. 21,5×16; all vasakul: gr. sur bois 1933 Epr d'artiste; plaadil all paremal: WIIRALT 1933; all paremal signatuur: E. Wiiralt; tagaküljel all vasakul: 30 III 1951

63. REINHOLD KALNINŠ. Kunstnik Eduard Wiiralti portree 1951, litograafia (I seisund); L.m. 65,2×49,5; K.m. 47,5×31,9; plaadil all vasakul: R. Kalninš; all vasakul: I état; keskel paremal: Paris 28/1 1951; all paremal: R. Kalnins

64. ENDEL KÕKS. Eduard Wiiralti portree 1953, õlimaal 82×66

KASUTATUD LÜHENDID:

L.m. – paberilehe mõõt
Pl.m.– plaadi mõõt
K.m. – kujutise mõõt